

Gå med fred, Jamil

Det handler jo om mennesker Af Jes Nysten

Jeg mødte Omar Shargawi på cafe Jazzcup i Gothersgade i mandags til en samtale om hans debutfilm "Gå med fred, Jamil", der havde premiere i går. Det lykkedes ikke for mig at træffe ham i Göteborg, hvor jeg sad i den kirkelige filmjury, der netop hædrede filmen med sin pris. Så nu var chancen der i forbindelse med filmens premiere herhjemme. Jeg ville gerne tale med ham om filmens højaktuelle tema og ikke blot diskutere filmens ellers åbenlyse filmiske kvaliteter, der vil blive behandlet i diverse anmeldelser.

I korthed handler filmen om blodhævn og forsoning – indenfor et lukket muslimsk miljø. Selvom filmen foregår på Nørrebro, kunne den

ligeså godt have været henlagt til Beirut. Dog afslører sproget trods alt, at vi er på dansk jord: i samtalerne brydes det arabiske nu og da med dansk, ja filmens lille Adam taler næsten udelukkende dansk.

"Jeg er født og opvokset her i Danmark" fortæller Omar, "min far er palæstinenser fra Haifa og min mor er dansker. Jeg er troende muslim, men lige fra skoletiden har jeg lært om kristendommen og sang med på de danske morgensalmer. Så jeg har levet som muslim med en almindelig dansk hverdag, uden at det har skabt konflikter. Jeg er dansker med et liv som andre danskere, hvad enten de er muslimer eller kristne. Det, der vakte min interesse, var den fanatisme, der pludselig kan opstå i ethvert miljø. Hvor en lille gruppe begynder at lade deres særlige ideer gå forud for det grundlæggende i deres tro. Hvor modsætningerne bliver vigtigere end det fælles. I dette tilfælde modsætningen mellem sunni'er og shia'er. Filmen har været undervejs i snart 6 år, så på sin egen ironiske måde blev Irak-krigen en bekræftelse af filmens tema; for nu har muslimer, der måske ikke har tænkt over det tidligere, måttet tage stilling til, om man er sunni- eller shia-muslim. Også selvom man lever i Danmark og ikke kender de egentlig teologiske forskelle mellem de to retninger indenfor islam. Man begynder at gruppere sig, forhold opløses, venskaber bliver til fjendskaber – det bliver "dem" og "os". Selvom det er indenfor samme religion – selvom udgangspunktet er samme hellige bog, Koranen. Men igen er det vigtigt at pointere, at dette sker indenfor en lille fanatisk gruppe af det muslimske miljø. På samme måde som man kan finde det indenfor andre religioner, hvor en lille fanatisk gruppe begynder at skabe modsætninger og konflikter i stedet for at handle ud fra det fælles. Hvad har ekstremistiske kristne ikke brugt Bibelen til i kampen for lige præcis deres sag?"

Filmen fortæller om den småkriminelle Jamil, der er sunni-muslim og som en dag finder ud af, at det er en shia-muslim, der dræbte hans mor, da han endnu var en lille dreng. Så han sætter sig for at gøre det, faderen ikke fik gjort, hævne moderen. Men det, der løfter filmen ud over et traditionelt

hævndrama er, at den kraftigt problematiserer hele denne blodhævnstanke. For selvom filmen er meget konsekvent i sit dramatiske forløb: ingen går rigtig fri af følgerne af dette hævndrama (ikke engang Jamils søn Adam, "menneske"!!), så indeholder filmen en kraftig "mod-stemme": Jamils gamle far! Jamil respekterer ikke sin far, fordi han ikke i tide hævnede moderen. Men i filmens univers bliver faderen den stemme, der åbner op for en sprække, et håb midt i håbløsheden.

"Det er min egen far, der spiller Jamils far," fortæller Omar videre, "og det var meget svært at overtale ham til at spille rollen. I det hele taget var det svært for alle de medvirkende, fordi det var vigtigt, at de alle sammen kunne stå inde for projektet. Det skulle være autentisk, men vi ville heller ikke skabe unødige problemer i det muslimske miljø. Men alle endte med at være glade for resultatet. Den gamle far er som sagt den vigtige stemme i filmen. Han bryder med det gængse billede af den urokkelige patriark, han tør vise svaghed og opsøger "fjenden": den anden families overhoved. Deres samtale er filmens nøglescene: to gamle mænd, der forsøger at holde fast i det der samler, nemlig religionens stærkeste budskab: forsoning og tilgivelse. Ikke hævn og død. Som en ekstra påmindelse om denne samtales vigtighed er filmens slut-citat fra Koranen: *Den, der dræber et menneske, dræber menneskeheden!* Filmen ville have været urealistisk, hvis den havde endt med en lykkelig, forsonende slutning, men netop med den gamle far og den nævnte scene ligger der i filmen kimen til et håb om, at tingene kan blive anderledes. Så det netop bliver i den efterfølgende refleksion og samtale, at håbet og den mulige udvej skal konkretiseres."

Jeg kan ikke lade være med at spørge, om Omar har tænkt over, hvordan filmen vil blive modtaget i dagens Danmark. Med den noget betændte debat om islamisme og ekstremisme. Men filmen har som nævnt været 6 år undervejs, og en film er ikke et politisk manifest. Og som Omar påpeger, så har den offentlige debat det ofte med at være så klichéfylt, at man aldrig rigtig får drøftet tingene seriøst. Men han har da intet imod, hvis filmen kunne være med til at nuancere debatten.

Ved at lave en film, der så fokuseret arbejder indenfor et strengt lukket miljø, får den paradoksalt nok netop karakter af at være en almen fortælling – ikke blot om nogle særlige mennesker, men netop en almen fortælling om den evige konflikt mellem hævn og forsoning.

Filmfakta

Ma salama Jamil - Danmark 2008 - Instr.: Omar Shargawi - Manus: Omar Shargawi, Mogens Rukov - Medv.: Samir Al-Sobeih (Adam), Khalid Alssubeihi (Mahmoud), Salah El Koussa (Salah), Fouad Ghazali (Husam), Amira Helene Larsen (Yasmina), Dar Salim (Jamil), Munir Shargawi (Abu Jamil), Omar Shargawi (Omar), Samir Al-Sobeih (Sam), Hassan El Sayed (Elias) - 90 min. - Biografpremiere d. 30/5 og på DVD d. 8/12 2008 - Udlejning/pressebilleder © Nordisk Film/SF Film - Tilladt for børn over 15 år

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=6964&area=3>

<http://www.philm.dk/default.asp?CallParam=visfilm&IdParam=2837>

<http://variety.com/2008/film/reviews/go-with-peace-jamil-1200548342/>